

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ของชุมชนบ้านกลาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
ชื่อผู้เขียน	นายไพโรจน์ อาจิริยะ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ รองศาสตราจารย์ประหยัด ปานดี กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาการจัดการ การใช้ประโยชน์จาก
ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนบ้านกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
ความสัมพันธ์ของฐานอำนาจ เครือข่ายในการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของ
ชาวบ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต
พฤติกรรม การสัมภาษณ์ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น เพื่อ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ แล้วนำมา
วิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและดำเนินการแยกแยะข้อมูล การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การจัด
ความสำคัญและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ข้อมูล แล้วใช้การพรรณนาให้เห็นถึงการจัดการและการใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนบ้านกลาง

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบของการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนบ้านกลาง อาศัยขนบธรรมเนียม
นิยมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่
โดยสะท้อนออกมาในรูปของภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสืบทอดประเพณีในการจัดการป่าไม้บน
พื้นฐานความเชื่อของชุมชน

2. รูปแบบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนบ้านกลาง มีทั้งทาง
ตรงและทางอ้อม การใช้ประโยชน์ทางตรง คือ เป็นแหล่งอาหาร เก็บหาของป่า แหล่งเชื้อเพลิง
สร้างบ้านเรือนอยู่อาศัย ทำการเกษตรและเป็นแหล่งสมุนไพรรักษาโรค การใช้ประโยชน์ทางอ้อม
คือ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของหมู่บ้าน เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่า

3. ความสัมพันธ์ของฐานอำนาจและเครือข่ายการจัดการและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรป่าไม้ ผู้ศึกษาพบว่า ชาวบ้านกลางมีความสัมพันธ์แบบเครือข่ายกับองค์กรป่าชุมชน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา กลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้าน และมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการและ องค์กรพัฒนาเอกชนในการแลกเปลี่ยนความรู้ การส่งเสริมกิจกรรมและเพิ่มศักยภาพในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการเรียกร้องเงื่อนไขและความช่วยเหลือใน หมู่บ้าน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Independent Study Title	The Management and Utilization of the Forest Resources Community in Ban Klang village Mae Moh District Lampang Province	
Author	Mr.Phairoj Arjiriya	
M.A.	Man and Environment Management	
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr.Anurak Panyanuwat	Chairman
	Prof. Dr.Manat Suwan	Member
	Assoc. Prof. Prayad Pandee	Member

ABSTRACT

This study was conducted for the aims of studying the management of forest resources community in Ban-Klang village Moo5, Tambon Bandong, Mae-Moh District, Lampang Province, the relationships of powerbase, the network of management and utilization in forest resources community of a Karen highlander village. The researcher conducted the study by the use of documentary analysis, observations, interviewing to exchange idea on the issue of forest resources management and utilization from local people, government agencies, and other private agencies.

All data were analyzed, examined, classified into related groups and set in priority of order, significance and relations. Then, an analytical description was made to indicate the beneficiary usage pattern and forest resources management in Ban-Klang village.

The results of the study were as follows :

1. The local culture and traditions were applied by the villagers in the management of this forest resources community in Ban-Klang village. Those were in forms of local wisdom and traditional transfer of such management based on the belief system.

2. The beneficiary usage pattern of the forest resources community in Ban-Klang village was found as directly and indirectly. The direct beneficiary pattern may be explicitly considered in forms of the community use as forest products, fuel resources, building residences, agriculture and sources of herb. The indirect beneficiary pattern was implied as the use of forest as sources of water, rest areas and wild animal sanctuary.

3. The relationships of man powerbase, the network of management process and the beneficiary usage of the forest resources were concerned with social factors. The kinship system helped maintaining the relations among the community forest organization and leaders of community groups, religion groups, and other groups in the village. There were also relationships with government unit and private development organizations for knowledge exchange, activity supporting, and potential forest preservation in the management and the utilization of the forest resources community. Those included problem solving, condition requirements and helps within the village.